



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta
Ta Ellēnisti Heuriskomena**

Origenes

Rothomagi, 1668

In losve.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19358

rem, & justum; & Bonum Deum; tertium à Marcione fuisse inductum; Malum nempe, qui & Diabolus. Trium ergo suorum principiorum hoc bonum, justum illud, tertium malum esse fingebat. Auctor Dialogi De orthodoxa fide quosdam scribit è Marcionis schola tria hæc ponere principia; ita ut principium bonum justum non sit; justum item non sit bonum; malum nec justum sit, nec bonum: alios vero ex eadem schola duo tantum, ut mox ostendimus, statuere principia, bonum, & malum. Christum autem Opifice natum quidam è Marcionistis; alij ex illis Malo progenitum eum statuere. Id commentum Syriaco cuidam, non Marcioni, Eusebium adscripsisse testatur Auctor Prædestinati à Sirmondo editi libr. 1. Har. 21. At Tertullianus libr. 1. adv. Marcionem, cap. 6. duo duntaxat posuisse illum principia asserit: Alioquin, inquit, certi Marcionem dispartes Deos constitutere; alterum judicem, ferum, bellipotentem; alterum mitem, placidum, & tantummodo bonum atque optimum.

ἐπι τὴν εἰς τὸν θεὸν φύσεως τόνον, &c.] Valentiniani, eorumque consecranci, cum triplex hominum genus statuerent, πνόμενα κῶν, ψυχῶν, & ὀλιμῶν, seu χριμῶν, postremos illos ad interitum factos à Deo, boni quicquam agere non posse decernebant. Vide Nos ad Comm. in Matth. 17. 24. p. 317. & in Joh. 4. 46. Tom. 18. & in Iohann. 8. 41. Tom. 22. Videndus quoque Origenes Philoc. cap. 20. ex Tom. 3. de Princip. ubi quæcunque fere hic differit, continentur: & cap. 24. & 26. ejusdem Philocalia: & Homil. 6. in Exod. & Homil. 2. in Jerem. ubi Manem Origenis ætate posteriore perstringi falso Genebrardus existimavit; & libr. 1. θεὸν ἐργῶν, cap. 5, & 8. & libr. 2. cap. 9. & Tract. 35. in Math. & libr. 5. contr. Celsum. Videndus item Irenæus libr. 1. cap. 1. & Tertullianus adv. Valentin. & Epiphanius Har. 31. cap. 7. Porro in eam videntur inducti sententiam Valentiniani ex 1. Joh. 3. 9, 10. & 1. Joh. 5. 4, 18. & Judæ 19. Præfuserant ipsis Stoici simile quid propugnantes; quos eleganter confutat Cicero in libro De fato.

P. 19. καὶ ἡ κατὰ εἰς, &c.] Verissimum est quod à Genebrardo, & deinde à Tarino observatum est, legisse Origenem: καὶ κατὰ εἰς, id enim omnino ratiocinatio eius postulat. Et ab Ebraico quoque contextu negandi particulam abfuisse Origenes ipse testificatur. At univertæ quæ hodie circumferuntur, tum Ebraei exemplaris, tum LXX Senum Editiones habent וְהָיָה לְךָ, καὶ ἡ κατὰ εἰς, cui scripturæ omnes omnino Interpretes consentiunt.

P. 20. ἀφ' ἡμέρας ψυχῶν ἔσονται μακκῶν, &c.] Ita

legebat Tarinus, unde Interpretationem, quam nobis proponit, quomodo exculpare potuerit non video. Legendum, ἐπιμύνας, & mox, παρ' ἡμετέρων, id quod vidit Genebrardus.

αὐτὸν ἄν' ἐναθάσεισθε τε &c.] Hæc ex Ezech. P. 21. 24. 13. petita sunt, ut ex Ebrais, & Vulgata, & reliquis interpretationibus satis constat. At vulgata ἔσονται Editiones multum inde recedunt.

καὶ εἴτε ἡ ἐκείνη.] Ita Homilia 5. in Ezech. P. 22. quam vertit Hieronymus, conceptus est iste Luca locus: Ignem veni mittere super terram, & utinam iam ardeat. Hinc confirmatur prolata ab Hugone Grotio loci hujus Luce interpretatio, qui in antiquis Codicibus ita scriptus extat: καὶ τὴν θελω, εἰ ἴδῃ ἀήφθον; Hunc autem ita distinguit Grotius: καὶ τὴν θελω; εἰ ἴδῃ ἀήφθον. & sic exponit: Quid autem est quod opto? Utinam jamjam accendatur. ei enim cum indicativo, Utinam, apud Hellenistas significare erudite confirmat. Huic expositioni ad stipulantur non Syrus modo, sed Arabs etiam, & Persa; & multo magis ipse, ut liquet, Origenes, quem non ita in Luca legisse crediderim, uti hoc loco scriptum est; sed quum locum ex memoria recitaret, sententiam eandem aliis verbis retulisse verisimile est.

ἐν τοῖς ἀνθρώποις εἰς κλοῦν ἔξοδον σημειώσαν] P. 24. Quid sint σημειώσαν diximus in Origenianis libr. 3. cap. 2. Hac appellatione scripta ea continentur quæ ad aliud scriptum adijciuntur. Itaque plena Commentaria, quos Tomos inscripsit Origenes, & Scholia vocabulo isto significata reperias; nam utraque ad contextum adiciebantur, cujus gratia fuerant elaborata. Hoc autem loco Tomi notantur.

IN LEVITICVM.

οἱ δὲ τὸν ἄθεωτότητος, &c.] Marcionistas, p. 16. aliosque eorum συμμίνας laceffit.

IN IOSVE.

ὁ δὲ τὸν πέντε ἀγαρωσμέτων] Et mox: ἐκλόμεθα ὡς ἀμυθναδὴ τις ἀκόντας μὴ ἐκκεῖν ἐπὶ ταῖς ἀγαρωσμέτων: τίς οὐδ' ἡ ὡς ἀμυθναδὴ ὡς πὴ μὴ ἐκκεῖν τὸν ἀκόντα τὸν ἀγαρωσμέτων λεκτίον & sape lectionis Scripturæ mentionem facit hoc capite: prisca enim Ecclesia ea consuetudo fuit, ut populo ad sacra coacto partes quasdam Scripturæ prælegi, & à concionatore exponi Episcopus curaret.

P. 27. εἰ ποτέ τις ἠμῶν εὐαγγελίον, &c.] Plinius lib. 2. cap. 16. & lib. 28. cap. 2.

περὶ τῶν ἰσθῶν ἀποκοπῶν, &c.] *ἄξιμοτα;* P. 29. hic appellat, quæ in usitata Bibliorum distinctione Capita censentur. Quamquam alia tunc erat sacrorum Librorum divisio atque nunc est: suos enim Versus, sua Capitula, suos Titulos habebant à nostris plane diversos. Id veterum Scripturæ Interpretum Commentarij satis probant, qui suis distincti sunt Capitibus, à nostris omnino alienis. Vulgata ista, quam usurpamus, distinctio recentior est; nec Scripturæ solum, sed exoticorum quorundam auctorum, qui olim uno contextu & serie descripti, suis nunc ornati Capitibus, & Titulis videntur. Id ante annos circiter mille in Aristotele, & aliis compluribus studiosorum hominum cura attentavit; quorum industriam amulati hujus ætatis Critici, Auctores hodieque divellunt. Non negamus tamen Scriptores aliquos, Agellium puta, Librorum suorum capitibus titulos præfixisse. Sed hæc suo loco differenda sunt.

IN LIBR. REGVM.

P. 28. τὰ ἀναγνωσθέντα πλείονα ὄντι, &c.] Id moris erat apud Veteres, uti mox adnotabamus, ut quum ad sacra coissent, certa quadam Scripturæ capita populo prælegerentur, quæ fusa postmodum oratione, ad arbitrium Episcopi, & ad præfinitum tempus, presentibus etiam Catechumenis concionator explanaret. Origenes paulo inferius: πρὸς τὸν ἰσθῶν ἀποκοπῶν, ἂν ἐκείνη ἀναγνωσθέντα σὺν ὀλίγα ἔχει, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν διευμηθῶν ἐξέταξεν διωμήθη ἀναγνωσθέντα ὡς αἱματι σωματικῶν, ἀλλὰ ἐπὶ πλείονα, ὁ πῶτε βάλει) ὁ ἐπίσκοπος Θεοφύλακτος ἐπὶ τῶν ἀποκοπῶν, ἵνα πᾶσι τῶν ἀναγνωσθέντων τὰ πᾶσι πρὸς ἐκαστοῦτον, φησὶν, ἐξέταξεν & lib. 3. contr. Cell. τὴν ἑστῶσαν ἀναγνωσθέντων ἀναγνωσθέντων, οἱ κ' δὲ ἀναγνωσθέντων, κ' δὲ τῶν εἰς τὰ ἀναγνωσθέντα ἀναγνωσθέντων ἀναγνωσθέντων ἰδοὺ ἐπὶ τῶν εἰς τὸν ἰσθῶν ἀποκοπῶν; & Homil. 12. in Exod. & Hom. 7. in Levit. & Homil. 6. & 15. in Num. Morem hunc eleganter describit Iustinus Apologet. 2. Nec viris solum Deo consecratis, sed Laicis etiam id muneris aliquando Episcopi demandabant. Quod in Origene nondum Presbytero factum ab Alexandro Hierosolymitano, & Theodotisto Cæsariensi Episcopis cum Demetrius Alexandriæ Episcopus reprehenderet, ipsi auctores facti aliorum multorum exemplo excusarunt, ut est apud Eusebium. Concionem demum excipiebat precatio: quod discere licet ex Homilia 36. Origenis in Lucam. Hæc consuetudo è Synagogis Judæorum in Ecclesias Christi transit: ibi enim erant ἀναγιώσκαι, & ad suos usus Scripturam in sectiones populo prælegendas distribuiebant; & qua prælecta fuerant, exponebantur. Quod si extraneus aliquis dignitate, meritivè præstans adesset, copiam ei legendi, & differendi faciebant. Fidem his faciunt quæ narrat Lucas cap. 4. v. 16, 17. & seq. & Act. 13. 14, 15, 27. Eundem igitur dividendæ in *μεμνησται* Scripturæ, & ad populum prælegendæ, & exponendæ morem usurparunt Christiani. Quomam autem aliquando *ἀποκοπῶν* longior, aliquando brevior, quæque versiculum dantaxat unum contineret, populo prælegebatur, inde factum ut *ἀναγνωσθέντα* idem sit aliquando ac *ἀποκοπῶν*, aliquando idē ac versiculus. ἀναγιώσκαι, seu ἀναγιώσκαι Græci Patres, Latini Lectiones appellant, unde hodieque in Liturgia Missæ, *Lectiones* Epistolæ: inde etiam Lectores: inde & Le-

ταυτα μὲν ἐπὶ ὁ μὴ βελόμην. &c.] Verbe P. 30. Talia quidem dicit, qui Samuelem revera edulam esse petendere, ac propugnare non vult. μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀμνηστίας] Omnino legendum: μὴ P. 35. ἀμνηστίας: infra: ὡς περὶ εἰρηοφειδῶν τοῦ κ' κ' τῶν ἀμνηστίας ὁ δαυὶδ' ὡς περὶ ἰορδάνου σὺν λαῷ ἰσραὴλ, &c.] Redde P. 36. Quenadmodum neminis erat Iordanem pedibus transire præterquam Iosue; (veri Dei signa erat ille Iosue) ita, &c.

IN PSALMOS.

καὶ ἐπὶ κ', &c.] Hilarius Pictaviensis P. 37. hæc omnia in Prologum suæ Psalmorum Explanationi præfixum transtulit. ἐπὶ ἀμβροσί] De Ambrosio illo, primum P. 38. Marcionista, vel, ut alij, Valentiano, vel, Phil. 7m. ut quidam, Sabelliano, deinde ab Origene ad saniozem mentem traducto, Alexandria Ecclesia Diacono, & in Sanctorum demum album relato, vide Eusebium lib. 6. Hist. cap. 18. & 23. Epiphanium Har. 64. cap. 3. Hieronymum De Scriptor. Ecclef. & Epist. ad Marcell. aliosque complures, quos nimium esset singulos recensere. Ambrosius ille Origeni assiduus ἰεροδιδάκτικος instabat, eique sumtus & notarios suppeditabat. Id ad Hippolytum perperam retulit Photius, ex male intellectis Hieronymi à Sophronio, Sophronij à Photio verbis, quemadmodum Origenianorum libro primo, capite secundo demonstramus. ἀναγιώσκαι, ἐπὶ, &c.] Videtur aliquid in hac Pericopa ad explendam sententiam desiderari.

Euseb. lib. 6. Hist. cap. 19.

Vide notin. in in lib. 2. tionaria. 12. 119.

120